Proffenwoordje: Adhemar Bultheel

Het verschil tussen twee bijna gelijke figuren

Het is jarenlang mijn dada geweest: Maak nooit, als je dat kan vermijden, het verschil tussen ongeveer gelijke getallen, want daar gaan de beduidende cijfers verloren en verlies je de nauwkeurigheid. Zal ik dan maar even zondigen tegen dat principe? Of misschien toch niet. Wellicht is het nu wel onvermijdelijk geworden. Het moet zelfs niet eens zo vergezocht zijn als het geval is bij Gustaaf Costers uit Evere die volgens “Man bijt hond” blijkt betrokken te zijn bij ongeveer alle wereldgebeurtenissen (toeval of niet).

Maar de overeenkomsten tussen de twee proffen op bovenstaande figuur zijn toch wel treffend, ja, bijna van een bovennatuurlijke aard. Er wordt wel eens gefluisterd dat de ene gemaakt is naar het beeld en gelijkenis van de andere. Moet men daarachter een complot vermoeden? Is er een weldoordacht plan dat uitgevoerd wordt door een netwerk van gezworenen met vertakkingen tot in de hoogste politieke en klerikale kringen? Tijd om de omertà te doorbreken en een paar sluiers op te lichten (in zoverre dat deze uitdrukking vandaag nog politiek correct is)!

Ik heb wel niet de ambities om Dan Brown naar de kroon te steken, maar de analyse van dit probleem is gespeend van een aantal mystieke toevalligheden die een omzichtigheid, correctheid en documentatie met originele bronnen noodzaakt. Laten we beginnen met de twee figuren te benoemen met *Av* (met de *v* van “Van vlees en bloed”, maar elke gelijkenis met de figuren uit deze reeks berust op toeval) en *Ap* (met de *p* van “zo plat als een blad papier”). De *A* staat natuurlijk voor Adhemar. Reeds hier moeten we al waarschuwen dat ook *Av* verschijningsvormen heeft die “zo plat als een blad papier” zijn, waarvan bijgaande figuur getuigt. Maar laten we daarvan abstractie maken. Als we naar beiden verwijzen, doen we dat met “de *A*’s”. De probleemstelling is dan: “Hoe onafhankelijk zijn de *A*’s van elkaar?” Is *Ap* een slaafs gevolgde voorloper van *Av* (*Ap* < *Av*), of is *Ap* een a posteriori herbeleefde afspiegeling van de avonturen van *Av* (*Av* < *Ap*)?

Laten we beginnen met het ontstaan van de *A*’s. Voor *Av* is dat eenvoudig, want daar was ik zelf bij: 14 december 1948. Dat is niet moeilijk, want *Av* is thuis geboren en daar hing een kalender aan de muur. Daarentegen voor *Ap* is dat al minder duidelijk. Algemeen wordt aanvaard dat *Ap* “ontstaat” in het album “De zoon van Nero” dat verschijnt in 1959. Maar, toeval of niet, in “Het rattenkasteel” staat Nero aan te schuiven voor een viswinkel, samen met een kind met fopspeen, en dat album verschijnt, jawel in 1948! Is dit een slippertje van de tekenaar dat door de mazen van de censuur is geslopen? Hoe komt het trouwens dat *Ap* in 1959 kon praten en zijn eigen naam kiest bij zijn geboorte? In “Het bobobeeldje” (1965) hangt een getekende foto aan de muur van A. Einstein “To my dear friend Adhemar”, en Einstein overleed in 1955! Hoewel hij aanvankelijk met slabbetje en luier rondloopt, heeft hij vanaf 1963 (“De juweleneter”) een smoking. Nu heeft *Av* ook wel in luier rondgekropen en een fopspeen had hij ook (zelfs drie: één in de mond en één in elke hand) maar in 1963 droeg hij nog wel geen smoking.

Om klein te blijven als kind slikt *Ap* bonbons. Dat bekent hij aan zijn vader in “De Nero-bonbons”. Daarentegen heeft *Av* de eigenschap om klein te blijven van nature meegekregen. De door hem geslikte bonbons hebben enkel een groei-effect loodrecht op de verticale as. Nog een verschil tussen de *A*’s is dat *Ap* reeds met luier en slabbetje een café binnenstapt en de legendarische woorden spreekt “Voor mij een glas bier”, gevleugelde woorden die *Av* pas veel later, en na het afkicken van een melkverslaving in allerlei soorten verpakkingen (de melk én het bier) zal leren declameren.

Van nature was *Ap* een genie. Slechts even is hij in een pensionaat geweest, maar keert vroegtijdig terug omdat hij “afgestudeerd” was. Daarna richt hij zich een labo in waarin hij de meest fantastische uitvindingen doet. Uit een doorgaans goed ingelichte, en ook goed gevulde, bron vernam ik dat *Av* tijdens zijn lagere studies wel een winkel bouwde met potjes en flesjes waarin gekleurde vloeistoffen bewaard werden, maar van een echt labo was geen sprake. Hij volgde daarentegen het normale studieparcours. Dat was voor hem de richting “Wetenschappelijke A” in het Sint-Lievenscollege in Antwerpen. Daarna ging hij naar Leuven om wiskunde te studeren. In die periode van hippies en Leuven-Vlaams ging hij zich wel eens te buiten aan activiteiten die *Ap* als “niet wetenschappelijk verantwoord” zou bestempelen. Toen lagen in de Naamsestraat nog kasseien zomaar voor het opbreken, en bood het frietkot aan de Sint-Pieterskerk nog bescherming tegen de waterkanon-

nen van de rijkswacht. Op de campus van Celestijnenlaan 200 was er geen sprake van wegen, laat staan van kasseien, omdat het daar nog een grote bouwwerf was, waar wel al lessen werden gegeven. Groot transportprobleem als je tot 10 uur les had in Maria Theresia en daarbij aansluitend op hetzelfde uur de volgende les begon in Heverlee. Zoals vele adolescenten bezondigde *Av* zich onder het pseudoniem Adhemar wel eens een gedichtje in het Wina-blad "Kalidowina" en hekelde er ook de overdreven absenties-registrerende proffen in allegorische stukjes. Van studentenvertegenwoordiging was toen nog niet zo veel sprake. Integendeel waren de proffen wel vertegenwoordigd in het bestuur van Wina. Menig kledingstuk is toen bij de stencilmachine bevlekt geworden voor het goede doel. Misschien was het wel daarom dat *Av* tenslotte ofwel helemaal in het zwart ofwel helemaal in het wit gekleed ging. Op kot was het eveneens een gekke bedoening. Bij afwezigheid van de kotmadam werd de goudvis aan metershoge duiktesten in zijn bokaal onderworpen en moesten ook de staaltjes laxeermiddelen van een laatstejaarsstudent geneeskunde getest worden op Toby, de hond van de kotbaas. Aan een verhuis naar de Wina-bar ging groot onbegrip van zowel kotbaas als kotbazin vooraf. Dat onbegrip betrof een uitbundig en tot vroeg in de morgen uitlopend verjaardagsfeestje dat op *Av*'s kamer gehouden werd. Diens kamer, lekker verwarmd door een kolenkacheltje, lag namelijk vlak boven de slaapkamer van het kot-bazige echtpaar.

De *Ap* doctoreerde vlotjes en doceert aan verschillende universiteiten (Oxford, Puyvelde, Cambridge en Upsala) allerlei vakken. Daarentegen ging dit minder vlot voor de *Av*. Hij behaalt een licentie wiskunde, en industriële wiskunde en een aggregaat hoger onderwijs, en tijdens zijn legerdienst een baccalaureaat economie. Bij die laatste studie kreeg hij les van vader en zoon Eyskens, wat hem echter geen politieke carière opleverde, terwijl *Ap* in "De kromme cobra" wel eerste minister wordt van Rachepour. *Av* doctoreerde in 1979 bij de afdeling "Numerieke Analyse en Toegepaste Wiskunde", het embryonale departement computerwetenschappen. Via het wankele HR-trapladdertje wordt hij gewoon hoogleraar in 1992.

De avonturen van *Ap* in Kobbegem, Oostkerke en de rest van de wereld zijn gepubliceerd en welgedocumenteerd. Ook *Av* beleeft op allerlei congressen avonturen die misschien minder gekend zijn. Zo is me door de reeds vermelde bron meegedeeld dat hij verdwaalde tussen jacaré's en capibara's in Brazilië, na drie dagen zonder slaap of water terugkwam uit Yerevan, dat hij bij het eten in Plovdiv wodka te drinken kreeg alsof het water was en nog veel meer. Omdat de gelijkenis met nog levende personen niet louter toeval is, is het hier echter misschien niet de geschikte plaats om daar verder over in detail te treden. Misschien vermeldenswaardig is dat *Av* op weg naar het congrescentrum in Luminy (Fr) steeds even langsrijdt in La garde Adhémar, een versterkt dorpje in la Drôme Provençale. Een dorpje? Van Adhemar? Weird! Nu ja, anderen hebben een buitenverblijf in de Ardennen, of een appartement aan zee. Het mag deze keer misschien iets meer zijn. Toch? In tegenstelling tot *Ap* is er wel wat meer gekend over het doceergedrag van *Av*. De zogenaamde "gedichtjes" die zijn lessen lardeerden en die soms aan hem toegeschreven worden, zijn meestal door hemzelf gefricasseerde plagiaten van bestaande dichters zoals G. Gezelle, L. Nijgh, T. Waits, Rowen Hèze, e.d.m. Enkel "Dorientje" die in de eerste jaren de lessen numerieke bespookte, was een verzinsel dat aan zijn gestoorde geest is ontsproten. Niemand heeft ooit de bedoeling daarvan begrepen. Een doctoraal onderzoek dringt zich op.

Het werkelijke leven verschilt in grote mate van de strip-wereld. Dat lijkt veel meer op een roman van Kafka en dat is een heel ander literair genre. Zo heeft *Ap* na een goed afgelopen avontuur altijd wel de gelegenheid om aan te schuiven aan een overvloedig met stapels wafels gedekte tafel. Dit is echter geen goed bruikbaar model voor het simuleren van de realiteit. Op het einde van de rit, en meestal moet je niet eens tot het einde wachten, komt er een festijn met verslagen, evaluaties, rapporteringen, en vergaderingen.

Als besluit van dit vluchtige onderzoek kunnen we besluiten dat *Av* en *Ap* in totaal verschillende werelden leven en dat er geen aanwijsbare afhankelijkheid is. Dus $Av \neq Ap$ en er is zelfs geen orderelatie mogelijk.

In 2003 besluit Marc Sleen met "De zilveren tranen" een punt te zetten achter de reeks van Nero en Co. Daardoor leeft *Ap* nu, weg van de media, zoals dat heet, "nog lang en gelukkig". Het credo van *Ap* is: "De wereld is verdeeld in twee soorten mensen: degene die echt iets doen en degene die daarvan de pluimen op hun hoed steken. Tracht bij de eerste soort te behoren. Daar is minder competitie." Omdat *Av* tot de eerste soort wil behoren, is hij sedert oktober 2009 overgestapt op een statuut van emeritus. Maar dat gaat dan zonder tranen. Geen zilveren en geen zoute. En hij hoopt ook nog lang en gelukkig te leven.

Adhemar Bultheel

